

Baradla-barlang, speciális túra

A túra résztvevői a *Főbejárat – Pitvar – Csontház-terem – Teknősbéka-terem – Hangversenyterem – Nádor-, Reviczky-, Ferdinánd-oszlopa – mesterséges gát – Mórea-hegy – Hóreb-hegy – Viasz utca – Münnich átjáró – Libanon-hegy – Vaskapu – Törökmecset-ág bejárata – Budai nagyalagút – Csikóstanya – Retek-ág bejárata – Retek-ág, Csodák-terme – vissza a főágig – Minerva terme – vörös-tói lejárát – Halszárító – Szomorú fűz – Mikulás – Drégely vára – Arany utca – Csillagvizsgáló – Török város – Sárkányfej – Kidőlt fatörzs – Csipkésút – Rakott karfiol – Óriástermi-víznyelő – Óriások terme – Ferde terem – Színház-terem – Kaffka-terem – Vetődéses-terem – Labirintus – Mesterséges kijárat* útvonalat járják be.

A barlangba az 51 m-es sziklafal tövében nyíló, természetes bejáraton – a *Főbejáraton* keresztül jutunk be. Egy lépcsősoron lesétálva a *Pitvarba* érkezünk majd a *Csontháznak* nevezett terem mellett sétálunk el.

Az Acheron-patak felett elhelyezett hídon átsétálva eljutunk a *Teknősbéka-terembe*. A terem jobb oldalánál nyílik a barlang egyik kisebb mellékágának, a közel 500 m hosszú Róka-ágnak a bejárata. Dr. Dudich Endre 1958-ban egy barlangbiológiai laboratóriumot hozott létre a mellékág egy kisebb termében, munkásságának emlékét a falon látható tábla őrzi. Egy keskeny folyosón továbbsétálva a Fekete-terem lábához érkezünk, ahol az elágazásnál a jobb oldalon folyó patakot követjük. Egy 1968-ban kialakított mesterséges alagúton keresztül a *Hangversenyterembe* érkezünk, ahol egyesül a két alvilági patak, az Acheron és a Szlovákiából érkező Styx.

A Hangversenyteremből zenehallgatás után a Csónakázó-tó medre mellett folytatjuk utunkat, ahol már csak nagyobb esőzések, hóolvadások után találkozhatunk vízfolyással. Rövidesen elérjük először a *Nádor-*, majd néhány méter után a *Reviczky- illetve a Ferdinánd-oszlopát*. A barlangot nagyon sok híres ember kereste fel, többek közt József nádor, akinek látogatása alkalmából először építették ki a barlangot, valamint Reviczky Ádám főkancellár és Ferdinánd főherceg, az ő látogatásuk emlékét őrzik a cseppkőoszlopokba vésett feliratok.

Továbbhaladva az 1938-ban létesített *mesterséges gáthoz* érkezünk, ahonnan már nincs kiépített járda és világítás, a továbbhaladást helyenként kőből rakott lépcsők és hidak segítik, amelyek sárosak illetve vizesek, ezért innentől fokozott figyelmet kell fordítani a csúszásveszélyre. Hamarosan elérünk a *Morea-hegy* lábához, amelyre egy lépcsősor vezet fel. A hegyről leereszkedve a Törökfürdő nevű képződményhez jutunk, ahol áradások idején a mésztufagátakon lezúduló vizesés figyelhető meg. A Törökfürdő után nem sokkal az út

kétfelé ágazik. Jobbra a Nehézútnak nevezett folyosó indul, balra pedig a *Hóreb-hegyre* vezető lépcsősor kezdődik. Egészen a múlt század végéig a túra jobbra folytatódott, csapadékosabb időszakban azonban az út szinte járhatatlanná vált, mivel nagyrészt a patakmederben vezet, ezért ma már ezt a járatszakaszt inkább csak barlangkutatók használják. Felsétálunk a hegyre, ahonnan a rövidesen a *Viasz-utcához* érkezünk. Nevét a tömegesen előforduló kisebb-nagyobb hófehér, viasz-szerű mésztufagátról kapta, amelyek azonban mára a látogatottság következtében színüket és formájukat is elvesztették. A további rongálások megelőzése miatt rozsdamentes pallókon sétálunk át a mésztufagátak felett. 1 300 m-nél elérjük a mesterségesen kialakított *Münnich-átjárót*, amely nevét Münnich Károlyról kapta. Mielőtt továbbmennénk, érdemes a teremben körbenézni, ugyanis a falakat az idelátogató emberek nevei borítják be, helyenként akár több rétegben. Többek közt megtalálható itt Petőfi Sándor illetve Markó Károly festőművész aláírása is.

A következő lépcsősoron felfelé haladva – amely a *Libanon hegyére* vezet – karcsú cseppkőgyertyák – a Libanoni cédrusok – mellett sétálunk el. Több mint 200 lépcsőn lefelé sétálva visszaérünk ismét a Styx patak medre mellé, majd hamarosan a *Vaskapu-szoroshoz* érünk. 1825-ben Vass Imre ezen a szoroson átjutva ért el egészen a Színház-teremig, jelentősen megnövelve ezzel a barlang akkori ismert hosszúságát. A szoros után jobb oldalon, egy gyönyörű képződményt – a Szultán pamlagát – pillantjuk meg. Ezernyi apró mésztufagátján csapadékos időszakban hullámszerűen gördül le a víz.

Tovább sétálva nagyobb mésztufagátakat figyelhetünk meg a jobb oldalon. A barlang egyik mellékágának – a *Törökmecset-ágnak* – a bejáratánál építette ezeket az imént látottaknál jóval nagyobb gátakat a mellékágból érkező víz. Ez a keskeny, nehezen járható járat közel 1 km hosszú, és az Aggteleki-tó alá vezet. Rövidesen a barlang egyik híres folyosószakaszába, a *Budai Nagyalagútba* érünk. Ezen a szakaszon a járat nagyjából 20-25 m magas, az oldalfalakon a régi patakvízszintek nyomai – ún. színlők – figyelhetőek meg. A Nagyalagútból jobbra kanyarodva elérjük a *Csikóstanya* nevű pihenőhelyet, ahol padok és asztalok vannak elhelyezve.

A Csikóstanyától rövid pihenő után folytatjuk utunkat a barlang főágában, elérjük a barlang leghosszabb mellékágának, a 3 820 m hosszú *Retek-ágnak a bejáratát*. Nevét különleges, retek formájú cseppkőveiről kapta, amelyek sok helyen megfigyelhetőek a mennyezeten. A túrával egészen a Csodák terméig sétálunk be, ahonnan visszafordulva a híres Anyósnyelv is megfigyelhető. Az útvonal nagy része a patakmederben vezet, ahol nagyobb esőzések idején vízfolyásra lehet számítani. Helyenként omladékos részre kell felmászni, ahol a fel- illetve onnan lejutást vasból készült létrák segítik.

A főágba visszaérve folytatjuk tovább utunkat, 3 600 m-nél elsétálunk egy érdekes képződmény, a Buzogány mellett. Ez a cseppkő régen egy cseppkőoszlop volt, azonban miután az árvizek kimosták alóla az agyagos talajréteget, függőcseppkővé vált. Rövidesen *Minerva termébe* érünk be, ahol megfigyelhető a barlang egyik jellegzetes formájú képződménye, a Minerva sisakja. Érdekes formája miatt gyakran szokott szerepelni a nemzeti park különböző kiadványaiban.

4 750 m-nél végül elérjük a kiépített szakaszt, ahonnan már betonjárdán követjük a patakmedret. A patakmeder az év nagy részében száraz, évente egy-két alkalommal, nagyobb esőzések, vagy hóolvadások után folyik a víz a barlangban. Rövidesen elérjük a *Halszárítót*, a tágas folyosón továbbhaladva, bal oldalon láthatjuk a *Szomorú fűzt*, majd egy hídon átsétálva, a szintén bal oldalon látható Alabástrom szobor mellett sétálunk el, amelyet a gyermekek a *Mikuláshoz* szoktak hasonlítani. A folyosó rövidesen keskenyebbé válik, jobb oldalon, egy kisebb omladék tetején *Drégely várát* figyelhetjük meg. Ezután ismét kiszélesedik az alagút, és a barlang egyik kisebb mellékága, a nagyjából 100 m hosszú *Arany utca* mellett sétálunk el.

Egy lépcsősorhoz érkezünk, amelyen felsétálva Magyarország legnagyobb állócseppkőében, a 17 m magas *Csillagvizsgálóban* gyönyörködhetünk. A képződményt megkerülve, a másik oldalon induló lépcsősoron leereszkedve érünk vissza ismét a főágba, néhány méter után megpillanthatjuk a mecsetekkel, minaretekkel tarkított *Török várost*, majd a barlang egyik jellegzetes formájú képződménye – a *Sárkányfej* – mellett sétálunk el. Rövidesen a folyosó összeszűkül, ebben a szűk alagútban kanyarogva elhaladunk 2 hatalmas, 1955-ben bekövetkezett áradást követően kidőlt képződmény – a *Kidőlt fatörzs* illetve a *Víziló* – mellett és a *Csipkés-kúthoz* érkezünk. Az év nagy részében a mennyezetről folyamatosan csepeg a víz a képződmény tetején lévő cseppkőmedencébe, amelynek oldalán apró mésztufagátákat épít a medencéből lefolyó víz.

A kanyar után szembetaláljuk magunkat egy gyönyörű, szinte folyamatosan fejlődő állócseppkővel, a *Rakott karfiollal*. Pár méterrel előrébb, a bal oldali falon jól látható a jósavfői kijárat távolságát jelző 1 km-es felirat. Egy alacsony, néhány méter hosszú alagút után a járat kiszélesedik, ismét átlagosan 6-8 m szélessé válik. A patakmederben egykori földmozgások nyomait, hatalmas leszakadt kőtömböket figyelhetünk meg. Balra a barlangrendszer legnagyobb, időszakosan aktív víznyelője, az *Óriástermi-víznyelő* található, amely a barlang egyik alsó járatrendszerébe, a Rövid-Alsó-barlangba szállítja a vizet.

Egy hosszú lépcsősoron felfelé haladva a barlangrendszer legnagyobb üregébe, az *Óriások termébe* jutunk. A 120 m hosszú, 38 m széles és 27 m magas terem több barlangi szint

egybeszakadásával, kb. 200 000 évvel ezelőtt keletkezett. Zenehallgatás után újabb lépcsősoron leereszkedve elhagyjuk a termet, rövidesen a *Színház-terembe* jutunk. Egészen 1922-ig ez volt a főág végpontja, az idáig érkezőknek vissza kellett fordulni és vagy az aggteleki vagy – 1890-től – a vörös-tói lejáraton keresztül tudták elhagyni a barlangot. A Vaskapu-szoroson átjutó Vass Imre Aggtelek felől, 1825-ös kutatásai során eljutott eddig a teremig, és bár sejtette a barlang folytatását, a továbbjutásra megfelelő eszközök hiányában nem került sor. Ez csak közel 100 év múlva – 1922-ben – Kaffka Péternek sikerült, aki feltárta a barlang utolsó néhány száz méteres szakaszát és kialakított egy mesterséges átjárót a Színház- és az utána következő Kaffka-terem között.

Ezen az ún. Kaffka-szoroson sétálunk tovább, ahol a szűkület rakott kőfallal van kiépítve. A feltárójáról elnevezett *Kaffka-terem* után a járdarendszer lejtőssé válik. A lejtő aljától a kőzet fokozatosan megváltozik, ezen a szakaszon képződmények nem, vagy alig láthatóak, mivel ezek a kőzetek kevésbé alkalmasak cseppkőképződésre.

Elérjük a *Vetődéses-termet*, ahol egy, a kőzetmozgások hatására kialakult vetődési sík látható. A teremtől a járat nagyjából 100 méteren keresztül emelkedik, majd néhány méteres egyenes szakasz után lejtőssé válik. A lejtő aljánál balra kanyarodva egy keskeny járaton átsétálva az útvonal utolsó természetes pontjához, a *Labirintushoz* érünk. A felszínre egy 130 m-es, mesterséges tárón jutunk fel, melyet Kaffka Péter irányításával 1924 és 1928 között létesítettek.

Az útvonal hossza összesen 9 200 m.